

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.017.02.2020

Wojciech Bakun
Prezydent Miasta Przemyśla
Urząd Miejski w Przemyślu ul. Rynek 1
37-700 Przemyśl

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/007 Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Przemyślu, ul. Rynek 1, 37-700 Przemyśl
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Bakun, Prezydent Miasta Przemyśla, od 22 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. 2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. 4 grudnia 2020 r. ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Dagmara Mazurkiewicz-Karasińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/131/2020 z 14 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ W tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Miejska Przemyśl⁴ zapewniła warunki organizacyjne oraz środki finansowe pozwalające na realizację zadań na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych.

Dzieciom i młodzieży należącym do ukraińskiej mniejszości narodowej, objętych obowiązkiem szkolnym, w prowadzonych szkołach zapewniono możliwość nauki języka mniejszości oraz własnej historii i kultury. Uczniowie mniejszości etnicznej romskiej pobierali naukę w trzech szkołach, dla których Gmina była organem prowadzącym. Szkołom tym przekazywano odpowiednio zwiększone środki finansowe o kwoty, które Gmina uzyskiwała w ramach dodatkowej części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości wynikającej z zastosowanych wag i liczby uczniów należących do mniejszości.

Kontrolowana jednostka realizowała działania skierowane do osób należących do narodowej mniejszości i osiągała cele zakładane w umowach. Działania mające na celu ochronę tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych, a także ich integrację ze społecznością lokalną polegały głównie na organizowaniu przez Wydział Promocji i Kultury Urzędu Miejskiego w Przemyślu, Przemyskie Centrum Kultury i Nauki Zamek w Przemyślu i Przemyską Bibliotekę Publiczną imprez artystycznych i rekreacyjnych. W ramach działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej⁵ przedstawicielom mniejszości romskiej zapewniano pomoc socjalną. Gmina współpracowała ze Związkiem Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu⁶ oraz ze Stowarzyszeniem Romów Przemyskich⁷ dofinansowując działania związane z podtrzymywaniem tożsamości kulturowej oraz integracji obywatelskiej i społecznej, takie jak: koncerty, festiwale, wycieczki, zajęcia sportowo-rekreacyjne.

Gmina nie dysponowała danymi na temat liczebności mniejszości ukraińskiej i romskiej, nie prowadziła także (w sposób udokumentowany) analizy ich potrzeb, ani nie wypracowała systemu współpracy z organizacjami pozarządowymi reprezentującymi te mniejszości.

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym zweryfikowaniu przez Gminę – przedstawionych w Systemie Informacji Oświatowej⁸ przez dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyślu⁹ - danych dotyczących liczby uczniów należących do ukraińskiej mniejszości narodowej. Skutkiem tego było zawyżenie liczby uczniów stanowiących mniejszość narodową o: 58 osób w roku szkolnym 2017/2018, 64 w 2018/2019, 63 w 2019/2020, gdyż do uczniów ukraińskiej mniejszości narodowej zaliczono uczniów posiadających wyłącznie obywatelstwo ukraińskie. Efektem błędnych danych o liczbie uczniów mniejszości narodowej objętych nauką języka mniejszości ukraińskiej było uzyskanie przez Gminę nienależnego dochodu z tytułu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej, w łącznej wysokości (wg kalkulacji jednostki kontrolowanej) 1.138.102,13 zł, w tym: w 2018 r. 407.245,81 zł, w 2019 r. 416.090,20 zł oraz w 2020 r. 314.766,12 zł.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej, Gmina, Gmina Miejska Przemyśl.

⁵ Dalej, MOPS.

⁶ Dalej, Związek Ukraińców.

⁷ <https://rejestr.io/krs/340735/stowarzyszenie-romow-przemyskich>.

⁸ Dalej, SIO.

⁹ Dalej, ZSO.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych.

Opis stanu faktycznego

1. Ogólna liczba mieszkańców w mieście Przemyślu, zameldowanych na pobyt stały, na dzień 30 września 2020 r. wynosiła 57 890, na pobyt czasowy 2 104 osoby. Gmina Miejska Przemyśl nie posiadała danych o liczbie osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących na jej terenie. Z danych szacunkowych¹¹ wynika, że na terenie Przemyśla mieszka około 2,5 - 3,0 tys. osób należących do mniejszości ukraińskiej i około 50 osób należących do mniejszości etnicznej romskiej¹². Innych mniejszości narodowych i etnicznych na terenie Przemyśla nie było. Liczba uczniów należących do mniejszości narodowych objętych obowiązkiem szkolnym na 30 września 2017 r., 2018 r., 2019 r. i 12 października 2020 r.¹³ wynosiła odpowiednio: 181, 180, 187, 191.

Liczba wszystkich uczniów w szkołach na terenie Przemyśla na dzień 30 września 2019 r. wynosiła 8.803, procent uczniów stanowiących mniejszość ukraińską i romską wynosił 2.12%¹⁴. Liczba wszystkich uczniów objętych obowiązkiem szkolnym w 2020 r. wynosiła 4 695¹⁵.

(akta kontroli str. 13-15, 135-145, 310-312, 571-574, 632-637)

Zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych realizowały w Urzędzie Miejskim w Przemyślu¹⁶ głównie:

- Wydział Edukacji i Sportu, który koordynował działania związane z realizacją Programu integracji¹⁷, nadzorował działalność szkół, w tym tych, do których uczęszczali uczniowie mniejszości ukraińskiej i romskiej;
- Wydział Spraw Społecznych, który prowadził sprawy dotyczące mniejszości narodowych i etnicznych¹⁸.
- Wydział Promocji i Kultury, którego rolą było kreowanie pozytywnego wizerunku miasta poprzez jego promocję.

Rozwiązania organizacyjne w tym obszarze określał regulamin organizacyjny UM w Przemyślu nadany zarządzeniem nr 245/2019 Prezydenta Miasta Przemyśla z dnia 28 czerwca 2019 r.¹⁹ i zarządzeniem nr 274/10 Prezydenta Miasta Przemyśla z 14 października 2010 r.

¹⁰ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dane zostały przekazane Naczelnikowi Wydziału Spraw Społecznych przez przewodniczącego Związku Ukraińców w Polsce, oddział w Przemyślu.

¹² Dane przekazane Naczelnikowi Wydziału Spraw Społecznych przez przedstawiciela Stowarzyszenia Romów Przemyskich.

¹³ Dane uzyskane z raportu SIO.

¹⁴ Na podstawie danych z bazy SIO przygotowanych przez Urząd Miejski w Przemyślu.

¹⁵ Dane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Przemyślu: osoby objęte obowiązkiem szkolnym: 4 366 zameldowani na pobyt stały, 329 - zameldowani na pobyt czasowy.

¹⁶ Dalej, UM w Przemyślu.

¹⁷ §22, pkt 1, ppkt 16, lit. b regulaminu organizacyjnego.

¹⁸ §33, pkt 24 regulaminu organizacyjnego.

¹⁹ <https://bip.przemysl.pl/10843/3471/regulamin-organizacyjny-urzedu-miejskiego-w-przemyslu-tekst-ujednolicony.html>.

W realizację zadań na rzecz mieszkańców należących do mniejszości zaangażowane były również jednostki organizacyjne Gminy, tj.:

- podlegający pod dyrektora Wydziału Spraw Społecznych MOPS;
- Przemyskie Centrum Kultury i Nauki Zamek w Przemyśle;
- Przemyska Biblioteka Publiczna;
- szkoły, których organem prowadzącym była kontrolowana Gmina.

(akta kontroli str. 3-12, 453-457)

W zakresach obowiązków trzech pracowników UM w Przemyśle uwzględniono zadania dotyczące mniejszości narodowych i etnicznych (pracownik Wydziału Spraw Społecznych - prowadzenie spraw dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz dwóch pracowników Wydziału Edukacji i Sportu, którzy realizowali program na rzecz społeczności romskiej oraz zadania związane z prowadzeniem ZSO²⁰.

Gmina nie posiadała udokumentowanego uczestnictwa pracowników w szkoleniach/konferencjach w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.

W dniu 15 lipca 2019 r. odbyło się spotkanie pracowników UM w Przemyśle z przedstawicielami Komitetu Doradczego Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych i etnicznych. Eksperti zapoznali się z informacjami dotyczącymi edukacji mniejszości narodowej ukraińskiej oraz mniejszości etnicznej romskiej w Przemyśle oraz ich sytuacji materialnej i zawodowej. Tematem spotkania były także formy współpracy samorządu przemyskiego z organizacjami pozarządowymi, a także realizowane projekty wspierające ich działalność²¹ w kontekście mniejszości narodowych i etnicznych.

(akta kontroli str. 16-36, 135-145)

Gmina realizowała zadania edukacyjne na rzecz mniejszości narodowych w przedszkolu nr 9 i ZSO (III Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Podstawowa nr 17, oddział przedszkolny przy szkole podstawowej) z ukraińskim językiem nauczania. Do trzech szkół uczęszczali uczniowie mniejszości romskiej, tj. Szkoła Podstawowa nr 5 i 11 oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Przemyśle²².

Liczba uczniów mniejszości ukraińskiej objętych obowiązkiem szkolnym wynosiła w latach szkolnych objętych kontrolą, odpowiednio: 166, 163, 176²³, liczba etatów w ZSO wynosiła odpowiednio: 39,73; 41,22; 37,32.

Zgodnie z danymi z SIO (na dzień 30 września 2017 r. 2018 r. 2019 r.) do trzech szkół tj. Szkół Podstawowej nr 5 i 11 oraz Technikum nr 2 w CKZiU uczęszczali uczniowie mniejszości etnicznej romskiej, dla których zorganizowane zostały zajęcia edukacyjne. Do ww. szkół zapisanych było w latach 2018 - 2020 odpowiednio: 11, 3 i 1 (łącznie 15); 14, 1 i 2 (łącznie 17); 8, 1 i, 2 (łącznie 11) uczniów tej mniejszości etnicznej.

²⁰ Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Markiana Szaszkewicza w Przemyśle składa się z: III Liceum Ogólnokształcącego, które jest szkołą dwujęzyczną mniejszości narodowej ukraińskiej, w której naukę prowadzi się w języku polskim i ukraińskim, <https://szaszk.edu.pl/wp-content/uploads/2020/09/Statut-III-LO-2020-zatwierdzony-1.pdf>, Szkoły Podstawowej nr 17, która umożliwia podtrzymywanie tożsamości narodowej, etnicznej i językowej, historii, geografii i kultury Ukrainy, <https://szaszk.edu.pl/wp-content/uploads/2020/09/Statut-SP-nr-17-2020-zatwierdzony.pdf>.

²¹ <https://przemysl.pl/54605/eksperti-komitetu-doradczego-z-wizyta-w-przemyslu.html>.

²² Dalej CKZiU.

²³ Według wyjaśnień Dyrektora ZSO w roku szkolnym 2017/2018, 2018/2019/ 2019/2020, 2020/2021 stan na 30 września liczba cudzoziemców wynosiła w Szkole Podstawowej nr 17 i III LO (oddzielnie) odpowiednio: 25/28; 39/21; 40/23; 43/32. Oprócz tego obcokrajowcy uczęszczali do gimnazjum w liczbie odpowiednio: 5, 4.

W latach objętych kontrolą nie dokonano likwidacji szkół z językiem mniejszości.

(akta kontroli str. 13-15, 310, 571-574)

W Gminie Miejskiej Przemyśl nie zorganizowano międzyszkolnych zespołów nauczania języka mniejszości.

(akta kontroli str. 13-15)

2. Gmina Miejska Przemyśl nie była wpisana do Rejestru gmin, na których obszarze używane są nazwy w języku mniejszości.

Prezydent wyjaśnił, że: w tej kwestii nie wpływały wnioski od mniejszości zamieszkających na terenie gminy. W okresie podlegającym kontroli Rada Miejska w Przemyślu nie składała do wojewody wniosków w sprawie dodatkowej nazwy miejscowości lub obiektu fizjograficznego w języku mniejszości, o których mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym²⁴.

(akta kontroli str. 135-164)

Gmina Miejska Przemyśl nie była wpisana do Urzędowego Rejestru Gmin, w których używany jest język pomocniczy²⁵.

(akta kontroli str. 135-164)

Z informacji uzyskanych z MOPS w Przemyślu²⁶ wynika, że na terenie miasta Przemyśla mieszka i korzysta z pomocy społecznej 13 rodzin romskich (43 osoby).

(akta kontroli str. 13-15, 37-41, 310-312, 545-546, 571-574, 631)

Rada Miejska w Przemyślu podjęła uchwałę nr 262/2019 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie nadania nazwy ulicy. W przedmiotowej uchwale zmieniona została nazwa ulicy z: Błogosławionego Biskupa Józafata Kocyłowskiego na: Biskupa Jana Śniigurskiego. Przewodniczący Związku Ukraińców w Polsce oddział w Przemyślu wyjaśnił, że nie odbyły się konsultacje społeczne z jedynym gospodarzem budynków przy ulicy Biskupa Józafata Kocyłowskiego - Metropolitalną Kurią Greckokatolicką. Dodał, że zaproponowana przez radnych przy pozytywnym zaopiniowaniu przez Prezydenta miasta, droga procedowania zmiany wykluczała jakąkolwiek możliwość dialogu w tej sprawie ze społecznością ukraińską.

Prezydent wyjaśnił m.in., że: (...) Projekt uchwały zmieniającej nazwę ulicy stanowił inicjatywę grupy radnych, zaś podjęcie tego rodzaju uchwały leży w kompetencjach Rady Miejskiej w Przemyślu. Jest to suwerenna decyzja Rady, zaś Prezydent Miasta Przemyśla jest zobowiązany do jego wykonania na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²⁷. Prezydent dodał, że na posiedzeniu Komisji w dniu 25 listopada 2019 r. byli obecni przedstawiciele mniejszości ukraińskiej, którzy swobodnie uczestniczyli w dyskusji nad zaopiniowaniem projektu uchwały nr 257/2019²⁸. Archidiecezja Przemysko-

²⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 823 ze zm., dalej ustawa o mniejszościach.

²⁵ <https://archiwumbip.mswia.gov.pl/bip/wyznania-i-mniejszosci/23923,Urzedowy-Rejestr-Gmin-w-ktorych-jest-uzywany-jezyk-pomocniczy.html>

²⁶ MOPS w Przemyślu-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu

²⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 713 j.t. .

²⁸ Projekt tej uchwały dotyczył zmiany nazwy ulicy z Błogosławionego Biskupa Józafata Kocyłowskiego na Błogosławionego Biskupa Grzegorza Chomyszyna. Na posiedzeniu Komisji dnia 25 listopada 2019 r. byli obecni przedstawiciele mniejszości ukraińskiej, którzy uczestniczyli w dyskusji nad zaopiniowaniem projektu uchwały nr 257/2019. Podczas debaty, po uwzględnieniu argumentów strony ukraińskiej, wnioskodawcy projektu zaproponowali wprowadzenie poprawki zmieniającej zapis nazwy ulicy z Błogosławionego Biskupa Grzegorza Chomyszyna na Biskupa Jana Śniigurskiego.

Warszawska obrządku greckokatolickiego złożyła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie skargę na uchwałę Nr 262/2019 z 28 listopada o zmianie nazwy ulicy Bł. Bpa Józefa Kocyłowskiego na ul. Biskupa Jana Śnińskiego, z uwagi na brak konsultacji społecznych w tej sprawie. W wyniku rozpoznania skargi i zapoznania się z dokumentami, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie skargę oddalił²⁹.

(akta kontroli str. 135-154, 580-584, 597-608)

3. W Gminie nie były przyjmowane programy lokalne uwzględniające działania adresowane do mieszkańców należących do mniejszości narodowych i etnicznych. Jak wyjaśnił Prezydent, współpraca i wspieranie tych mniejszości prowadzona jest na ogólnych zasadach, na równi z innymi mieszkańcami miasta.

Przewodniczący Związku Ukraińców w udzielonych wyjaśnieniach podał m.in., że: (...) Współpraca Urzędu Miejskiego w Przemyślu z organizacjami pozarządowymi opiera się m.in. na dokumencie pn. "Program Współpracy Gminy Miejskiej Przemyśl z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego", w którym nie przewidziano współpracy w sferze "działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego". Skutkuje to, zdaniem wyjaśniającego, brakiem możliwości starania się o pozyskiwanie środków na realizację zadań publicznych ze środków miejskich przez stowarzyszenie na działalność na rzecz mniejszości narodowej.

Prezydent, odnosząc się do powyższej kwestii, wyjaśnił m.in., że: (...) Wychodząc naprzeciw propozycjom zgłoszonym m.in. przez Związek Ukraińców w programie współpracy na 2018 r., wśród priorytetowych zadań publicznych zostały ujęte zadania o dużym znaczeniu dla społeczności lokalnej z zakresu kultury, podtrzymywania tradycji narodowych i wielokulturowego dziedzictwa (...). Na ten cel zaplanowano kwotę w wysokości 100 tys. zł. W latach 2019-2020 Związek Ukraińców nie zgłosił żadnej propozycji do kolejnych programów współpracy.

Prezydent wyjaśnił również m.in., że: (...) Ważnym aspektem współpracy ze Związkiem Ukraińców jest skierowana przez Urząd Miejski w Przemyślu propozycja przygotowania projektu zgłoszonego do programu Funduszy Norweskich Rozwój przedsiębiorczości i innowacje w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. Celem tego programu jest rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności oraz zrównoważony rozwój polskich przedsiębiorstw a także wzmocnienie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami z Polski, jednostkami badawczymi i innymi podmiotami z Norwegii. W karcie przedsięwzięcia dla PRL nr 4.4. jako lidera wskazano Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu, który jako jedyne z przemyskich stowarzyszeń brało udział w opiniowaniu tego projektu. Jego wartość wynosi 1 mln zł.

W toku kontroli NIK nie przedłożono dokumentów, z których wynikałoby, że w Gminie analizowano potrzeby mniejszości narodowych i etnicznych w zakresie wspierania i ochrony ich tożsamości kulturowej i integracji społecznej.

Prezydent wyjaśnił m.in., że: (...) wszystkie organizacje pozarządowe, w tym mniejszości narodowe i etniczne mają możliwość przedstawiania swoich pomysłów oraz inicjatyw współpracy. Prezydent zapewnił, że zawsze mogą one liczyć na pomoc urzędników w różnych kwestiach. Dodał, że najwięcej środków finansowych jest wydatkowanych na cele edukacyjne mniejszości. W latach 2018-2020 kwota wydatków ogółem na zadania edukacyjne wynosiła 8.296.196, 73 zł. Oprócz tego czynione są starania w zakresie współpracy na innych płaszczyznach, w miarę możliwości finansowych, kadrowych i organizacyjnych Gminy, o ile jest chęć i wola

²⁹ Sygnatura akt SA/Rz 57/20 z 27 sierpnia 2020 r.

działania ze strony organizacji pozarządowych. W kontrolowanym okresie ogółem na inne zadania skierowane do mniejszości wydatkowana została z budżetu Miasta Przemysła kwota 481.006,98 zł (w 2018 r. - 173.287,66 zł, w 2019 r. - 179.932,1, w 2020 r³⁰. -127.787,22 zł).

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta (...) Związek Ukraińców nie postulował o stworzenie specjalnych warunków współpracy. Do Prezydenta są kierowane od czasu do czasu zaproszenia do udziału w imprezach organizowanych przez Związek Ukraińców, a w świadomości mieszkańców miasta zaistniały wspólnie obchodzone uroczystości religijne ważne dla obydwu obrządków. Prezydent wyjaśnił ponadto, że usystematyzowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi reprezentującymi mniejszości narodowe i etniczne jest potrzebne i ważne. Działania, które podejmuje Miasto na rzecz mniejszości, powinny stanowić element pewnej całości, uporządkowanej oraz określonej w dłuższej perspektywie.

(akta kontroli str. 135-164, 580-584, 597-608, 632-642)

4. W planie wydatków Gminy nie wyodrębniono środków na wspieranie zadań/inicjatyw dotyczących mniejszości narodowych. Dla dotacji celowej otrzymywanej z Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego na zadania realizowane w ramach Programu integracji dla otrzymanych środków prowadzono wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową (przypisano do rozdziału 80 195 oświata i wychowanie, działalność pozostała).

W ZSO realizowane były następujące projekty i programy:

- Program „Posiłek w szkole i w domu” dotyczący wspierania w latach 2019-2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków: wniosek złożony w roku 2020 na uruchomienie stołówki szkolnej, kwota dofinansowania 68 460 zł, wkład własny 17 118 zł.

- Projekt "Zdalna Szkoła" realizowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Osi priorytetowej I. Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach: wniosek złożony w roku 2020, kwota dofinansowania 99 658 zł,- protokołem nr 9/2020 przekazano dwa laptopy dla dwóch uczniów.

- Projekt "Zdalna Szkoła+" realizowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, Osi priorytetowej I. Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach: wniosek złożony w roku 2020, kwota dofinansowania 125 000 zł, protokołem nr 9/2020 przekazano trzy laptopy dla trzech uczniów.

- Rządowy program pomocy uczniom w 2018 r. – „Wyprawka szkolna”, w ramach którego dofinansowany był zakup podręczników i materiałów edukacyjnych: wniosek złożony w roku 2018, kwota dofinansowania 890 zł pomoc została udzielona dwójce dzieci.

- „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – Priorytet 3 wniosek złożony w roku 2018, kwota dofinansowania wyniosła 4 000 zł, a liczba uczniów korzystających z zakupionych nowości wydawniczych 94.

³⁰ Na dzień 27 listopada 2020 r.

- Program Polska-Niemiecka Współpraca młodzieży, realizowany w 2019 r., kwota dofinansowania: 11 457 zł, projekt dotyczył wymiany młodzieży szkolnej, podczas której przeprowadzono warsztaty na temat: "Znaczenie tolerancji, wolności i demokracji oraz Poprzez wspólne doświadczenie uczymy się budować mosty otwarcia na świat".

Ponadto w latach 2018-2020 udzielano dotacji celowych na wyposażenie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe (w 2018 r. kwota dofinansowania wyniosła 13 068 zł, dotacją objęto 128 uczniów, w 2019 r. – 9 707,12 zł, liczba dzieci objętych dotacją – 117, w 2020 r. – 13 246,20 zł, rozliczenie dotacji w grudniu br.).

Na stypendia dla uczniów mniejszości ukraińskiej³¹ w latach objętych kontrolą wydatkowano odpowiednio: 4.800,00 zł, 5.600,00 zł, 5.600,00 zł.

(akta kontroli str. 127, 130, 137-164, 539-540)

W latach 2018-2020 Związek Ukraińców dwukrotnie uzyskał dofinansowanie zadania w formie dotacji celowej pn. "Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie zdrowego stylu życia u dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych" w ramach konkursów skierowanych do podmiotów w trybie określonym w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym³² w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii³³. Z budżetu kontrolowanej jednostki w 2018 r. udzielono dofinansowania w wysokości 12.200,00 zł, w 2019 r. - 15.000,00 zł.

(akta kontroli str. 165-245)

Gmina w ramach Programu integracji zrealizowała 12 zadań na rzecz społeczności romskiej (Obszar wsparcia II - Małe granty – w dziedzinie edukacji). W 2018 r. zrealizowano cztery zadania, w 2019 r. - trzy zadania, w 2020 r. zawarto porozumienia na realizację pięciu zadań.

Koszt zrealizowanych zadań w 2018 r. wynosił 7.212 zł, w 2019 r. - 12.223,00 zł, natomiast koszt zaplanowanych zadań w 2020 r. – 13.280 zł.

(akta kontroli str. 45-47)

Gmina Miejska Przemyśl w 2018 r. i 2019 r. sfinansowała społeczność romskiej ze środków własnych koszty transportu z Przemyśla na ogólnopolską pielgrzymkę połączoną z meetingiem trzeźwości do Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Limanowej. Koszty te wynosiły odpowiednio: 1.500,00 zł i 1.250,00 zł. Zadanie zostało zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 i 2019 r.

(akta kontroli str. 275- 83)

W 2018 r. Gmina Miejska Przemyśl wsparła, w formie dotacji celowej w wysokości 3.000,00 zł, działania Stowarzyszenia Romów Przemyskich w celu realizacji zadania "Przemyśl miastem wielu kultur. Romowie wśród nas".

Związek Ukraińców w 2018, 2019 i 2020 r. uzyskał trzy dotacje celowe na realizację zadań:

- "100 lat Niepodległości RP i praw człowieka - pn. Wilsona, Daszyńskiego do Watch Docs" - wysokość dotacji wynosiła 6.000,00 zł, okres realizacji 20 sierpnia 2018 r. - 31 października 2018 r.

- "Objazdowy Festiwal Filmowy Watch Docs Prawa Człowieka w Filmie" - wysokość dotacji 4.000,00 zł, okres realizacji 22 sierpnia 2019 - 9 listopada 2019 r.

³¹ Korzystała tylko mniejszość ukraińska.

³² Dz. U. z 2019 r., poz. 2365 ze zm., dalej ustawa o zdrowiu publicznym.

³³ Rozdział:85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, § 2820.

- Objazdowy Festiwal Filmowy Watch Docs Prawa Człowieka w Filmie" - wysokość dotacji 4.000,00 zł, okres realizacji 22 sierpnia 2020 - 9 listopada 2020 r.

Dwa zadania (tj. w 2018 r. - Życzenia dla sąsiada w 100 lecie Niepodległości", które tematycznie poruszało kwestie mniejszości ukraińskiej i pozytywnych relacji polsko-ukraińskich oraz w 2019 r. - „Przemyskie spotkanie pisarzy polskich i ukraińskich. Oksana Zabuzko i Olga Tokarczuk") nie uzyskały dofinansowania. Powodem był brak środków finansowych w budżecie Miasta Przemyśla. Gmina uznała celowość realizacji ww. zadań, jednak z uwagi na ograniczone środki finansowe nie była w stanie ich dofinansować³⁴. Związek Ukraińców, pomimo propozycji ze strony Gminy o ponowne przekalkulowanie kwoty na ww. zadania, nie obniżył kosztów ich realizacji i nie złożył ponownie ofert (co czynił w przypadku innych zrealizowanych i dofinansowanych zadań).

Prezydent wyjaśnił m.in., że: (...) Związek Ukraińców co roku otrzymuje dofinansowanie w ramach składanych ofert w wysokości: w 2018 r. - 6.000,00 zł, w 2019 r. i 2020 r. po 4.000,00 zł. Dla porównania inne aktywnie działające w Mieście stowarzyszenia otrzymały w ramach dotacji kwoty w przedziale od 1.000,00 zł do 3.000,00 zł na organizację wydarzeń kulturalnych.

(akta kontroli str. 250, 597-608, 632-673)

5. Analiza zapisów w SIO³⁵ wykazała, że na podstawie zgromadzonych tam danych sporządzano zestawienia zawierające m.in. liczby uczniów i na tej podstawie dokonywano podziału części oświatowej subwencji ogólnej, pomiędzy poszczególne jednostki oświatowe Gminy. Przedstawione w SIO przez dyrektora ZSO dane dotyczące liczby uczniów ukraińskiej mniejszości narodowej zawierały zarówno liczbę uczniów stanowiących mniejszość ukraińską, jak i osoby nieposiadające obywatelstwa polskiego.

Dyrektor ZSO³⁶, potwierdził ten fakt w wyjaśnieniach i podał, że wprowadził on do systemu SIO dane w zakresie liczby uczniów stanowiących mniejszość ukraińską i cudzoziemców. Stosunek liczby uczniów nieposiadających obywatelstwa polskiego do liczby wszystkich uczniów objętych nauczaniem języka mniejszości ukraińskiej wynosił, w zależności od roku (w latach 2018-2020): w Szkole podstawowej nr 17 odpowiednio: 25/94, 39/114, 40/118, w III LO odpowiednio: 28/52, 21/37, 23/58 oraz w Gimnazjum³⁷: w roku szkolnym 2017/2018 – 5/20 i w roku szkolnym 2018/2019 – 4/12.

Gmina, jako organ prowadzący ZSO (będący szkołą dwujęzyczną mniejszości narodowej ukraińskiej, w którym naukę prowadzi się w języku polskim i ukraińskim), potwierdzała prawdziwość danych zawartych w SIO w zakresie liczby uczniów cudzoziemców objętych nauką języka ukraińskiego, jako języka mniejszości narodowej.

Prezydent wyjaśnił, m.in., że: (...) Dane wprowadzone do SIO wg stanu na dzień 30.09.2017, 30.09.2018 oraz 30.09.2019 były weryfikowane i zestawiane z danymi zawartymi w zatwierdzonych arkuszach organizacyjnych na dany rok szkolny. Ponieważ dane z obu tych systemów były spójne nie budziły wątpliwości co do

³⁴ W odniesieniu do zadania "Życzenia dla sąsiada w 100 lecie Niepodległości" wniosek został złożony 23 października 2018 r., opiewał na kwotę 9.400,00 zł, z czego dofinansowanie ze strony Gminy wnioskodawca skalkulował na kwotę 7.900,00 zł. Drugi wniosek z 9 kwietnia 2019 r. na realizację zadania "Przemyskie spotkanie pisarzy polskich i ukraińskich. Oksana Zabuzko i Olga Tokarczuk" opiewał na kwotę 7.900,00 zł, z czego dofinansowanie ze strony Gminy wnioskodawca skalkulował na kwotę 5.800,00 zł.

³⁵ SIO - System Informacji Oświatowej.

³⁶ Wyjaśnienia od Dyrektora ZSO uzyskano w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

³⁷ Gimnazjum działało do roku szkolnego 2018/2019, następnie uchwałą nr 34/2017 Rady Miejskiej w Przemyśle z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą - Prawo oświatowe, na okres od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

rzetelności ich wprowadzenia przez Dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyślu.

Prezydent wyjaśnił ponadto, że: Na rok 2020 po raz pierwszy podział subwencji oświatowej został dokonany na podstawie danych zgromadzonych w zmodernizowanym systemie informacji oświatowej (SIO) wg stanu na dzień 30 września 2019 r. Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U z 2019 r. poz. 1942 ze zm.) na podstawie danych zgromadzonych w SIO zostały udostępnione do weryfikacji zestawienia zawierające dane dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli, niezbędne do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Wspomniane wyżej zestawienia do weryfikacji i potwierdzania dostępne są w „strefie dla zalogowanych SIO” na stronie <https://strefasio.men.gov.pl> w zakładce „Subwencja”:

- wykaz szkół i placówek objętych subwencją oświatową zawierający liczbę uczniów i wychowanków w poszczególnych wagach;

- wykaz etatów nauczycieli objętych subwencją oświatową zawierający dane o łącznej liczbie etatów nauczycieli zatrudnionych na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.) z wyłączeniem liczby etatów nauczycieli przebywających na urlopach bezpłatnych, urlopach wychowawczych oraz urlopach macierzyńskich, rodzicielskich, ojcowskich, w tym również przebywających na urlopach na warunkach urlopu macierzyńskiego, ustalonej na podstawie danych SIO dla bazowego roku szkolnego wg stanu na 30 września 2019 r. Jednostka samorządu terytorialnego, która jest organem rejestrującym lub prowadzącym dla przedszkoli, szkół i placówek, potwierdza ww. zestawienia wyłącznie w formie elektronicznej. Wgląd do zestawień mają również dyrektorzy przedszkoli, szkół i placówek, co pozawala im na monitorowanie ewentualnych korekt wprowadzanych do SIO, natomiast dyrektorzy nie potwierdzają fizycznie danych w procesie weryfikacji. Zgodnie z art. 49 ustawy o SIO przekazanie danych do bazy danych SIO jest równoznaczne z potwierdzeniem przez kierownika podmiotu zobowiązanego do przekazywania danych do bazy danych SIO zgodności przekazanych danych ze stanem faktycznym i dokumentacją szkoły lub placówki oświatowej.

W trakcie weryfikacji ww. zestawień w zakresie Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyślu na podstawie udostępnionych w strefie dla zalogowanych SIO danych przez MEN wg stanu na dzień 30 września 2019 r. nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w systemie SIO. Dane z SIO porównywane były z zatwierdzonym arkuszem organizacyjnym na rok szkolny 2019/2020 przy wykorzystaniu raportów wygenerowanych z programu SIGMA firmy VULCAN. Porównywano dane pod kątem naliczenia subwencji oświatowej takie jak:

- waga P10 – liczba uczniów liceów ogólnokształcących;
- waga P24 – liczba uczniów należących do danej mniejszości narodowej;
- waga P27 – liczba uczniów oddziałów z nauczaniem w języku mniejszości narodowej;
- waga P46 – liczba uczniów klas od I do III szkół podstawowych;
- waga P47 – liczba uczniów korzystających z dodatkowej bezpłatnej nauki języka polskiego;
- waga P49 – liczba uczniów szkół podstawowych;
- waga P50 – liczba uczniów szkół ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży;
- waga P52 – liczba dzieci w wieku 6 lat i starszych.

W dniu sporządzania odpowiedzi tj. 14 października 2020 r. na rok 2021 MEN nie udostępniło w systemie SIO danych do potwierdzenia prawdziwości danych zawartych w zestawieniach wg stanu na dzień 30 września 2020r. (art. 50 ust 3 ustawy o SIO).

Natomiast SIO wg stanu na dzień 30.09.2018 r. funkcjonowało w oparciu o tzw. stare SIO. Dyrektor szkoły zobowiązany był przekazać w terminie 3 dni roboczych od dnia 30 września 2018 r. wydrukowane i potwierdzone podpisem zestawienie zbiorcze wraz plikiem elektronicznym wyeksportowanym z aplikacji SIO. Następnie jednostka samorządu terytorialnego w terminie 10 dni roboczych przekazywała sprawdzone zestawienie zbiorcze właściwemu kuratorowi oświaty. Weryfikacja przebiegała w ten sam sposób co obecnie – porównywane były dane z zatwierdzonym arkuszem organizacyjnym na rok szkolny 2018/2019. W przypadku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyśle dane wykazane na dzień 30.09.2018 r. były danymi prawidłowymi, nie stwierdzono również żadnych korekt przesłanych w terminie późniejszym do kuratora oświaty.

Dane do "starego"³⁸ SIO wprowadzane były w sposób tabelaryczny. Dyrektor szkoły przekazał do systemu SIO wszystkie dane jakimi dysponował w sposób, w jaki umożliwiał program SIO. Mając na uwadze powyższe wykazane nieprawidłowości w zakresie wag, wynikają z błędnego mechanizmu naliczenia subwencji oświatowej na podstawie danych z SIO.

Wobec powyższego Prezydent Miasta Przemyśla wyjaśnił, że zamierza wystąpić w tej sprawie do Ministerstwa Edukacji Narodowej z wnioskiem o zmianę w systemie SIO.

W dniach 4-6 listopada 2019 r. inspektor z Wydziału Edukacji i Sportu UM w Przemyśle na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta Przemyśla nr 434/2019 r. z 29 października 2019 r. przeprowadził w ZSO kontrolę w zakresie m.in. zgodności organizacji placówki w roku szkolnym 2018/2019 z zatwierdzonym arkuszem organizacyjnym. W kontroli ustalono, że organizacja pracy w ZSO jest zgodna z zatwierdzonym arkuszem organizacyjnym.

Podkarpacki Kurator Oświaty w dniu 20 marca 2018 r. przeprowadził w ZSO kontrolę prawidłowości realizacji zadań szkół i przedszkoli w zakresie organizacji nauki języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego oraz własnej historii i kultury. Kontrola dotyczyła sprawdzenia zgodności z przepisami prawa organizacji nauki języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego, własnej historii i kultury oraz geografii kraju, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa. Do Dyrektora ZSO skierowano zalecenie *zorganizowania pracy szkoły zgodnie z art. 2 i 19 ustawy o mniejszościach narodowych*. W ramach wyjaśnień pokontrolnych Dyrektora ZSO podał uzasadnienie dla obejmowania nauką języka ukraińskiego dzieci i młodzież obywatelstwa ukraińskiego³⁹. Nie zaprzeczył, że takie praktyki są stosowane w kierowanej przez niego szkole. UM w Przemyśle protokołu pokontrolnego nie otrzymał.

(akta kontroli str. 13-15, 267, 571-579, 591-596, 609-612, 571-579, 587-596, 619-630)

³⁸ Obowiązywało do roku szkolnego 2018/2019.

³⁹ 1) Rodzice zapisując swoje dziecko do szkoły składają wniosek o objęcie nauką języka ukraińskiego niezależnie od obywatelstwa, 2) Każdy uczeń III LO zdaje obowiązkowo na egzaminie maturalnym język ukraiński w części w części ustnej i pisemnej, dlatego uczniowie cudzoziemcy uczęszczają razem na zajęcia języka ojczystego, na których się przygotowują do egzaminu, 3) Uczniowie - cudzoziemcy są przyjmowani do szkoły w chwili zaistnienia wolnych miejsc w klasie po zakończeniu naboru elektronicznego, 4) Organizacja zajęć języka ukraińskiego w dwóch mało licznych grupach podnosiłaby dodatkowe koszty, 5) Rozdzielanie uczniów na zajęciach języka ukraińskiego było by odbierane przez niektórych, jako dyskryminacja na tle narodowościowym. Nie każdy uczeń rozumie zawiloci prawne. Generalnie większość emigrantów z Ukrainy, którzy uczą się w naszej szkole swoją przyszłość wiąże z osiedleniem się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 6) Uczestnictwo uczniów mniejszości narodowej i cudzoziemców razem na zajęciach języka ojczystego stanowi doskonałą możliwość wzbogacenia języka, zapoznanie z nową leksyką, uczy naszych uczniów prawidłowej wymowy i intonacji. Dzięki wspólnym zajęciom nasi uczniowie, którzy są na różnym poziomie znajomości języka mają doskonałą możliwość nauki na przyzwoitym poziomie.

6. Wysokość dochodów Gminy z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej (dane w oparciu o metryczki subwencji oświatowej) wyniosła:

- 2018 r. - 97.501.634 zł,
- 2019 r. - 102.804.081 zł,
- 2020 r. - 116.318.635 zł,

Wysokość subwencji oświatowej (po zmianach dokonanych w trakcie roku) wyniosła odpowiednio:

- 2018 r. - 97.766.579 zł,
- 2019 r. - 105.565.250 zł,
- subwencja przyznana wg stanu na dzień 24.09.2020 r. - 116.433.635 zł.

Wydatki Gminy Miejskiej Przemyśl poniesione na nauczanie języka mniejszości w ZSO:

- 2018 r. - 196 117,28 zł,
- 2019 r. - 230 236,20 zł,
- 2020 r. - 217 305,12 zł.

W latach 2018-2020 ZSO, który realizował zadania na rzecz mniejszości ukraińskiej, otrzymał środki finansowe pochodzące ze zwiększonej części subwencji oświatowej w wysokości wynikającej z zastosowanych wag odnoszących się do mniejszości⁴⁰, tj. odpowiednio: 1.301.267,00 zł, 989.587,00 zł oraz 879.040,00 zł⁴¹ (w ramach kwot przekazanych na zadania oświatowe odpowiednio w kwocie: 2.445.643 zł, 2.658.464 zł, 2.760.795 zł).

Placówkom, w których kształcili się uczniowie należący do mniejszości romskiej, tj. : CKZiU⁴², Szkole Podstawowej Nr 5⁴³, Szkole Podstawowej Nr 11⁴⁴ przekazano środki z budżetu Miasta Przemyśla w kwotach przekraczających wartość naliczonej subwencji.

Zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty w Wydziale Finansowym (w zastępstwie Skarbnika Miasta) łączna kwota środków przekazanych szkołom, w których uczą się osoby z mniejszości narodowych, z uwzględnieniem dodatkowej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej (wagi mniejszości) była wystarczająca tylko w 2018 r. w odniesieniu do ZSO. W pozostałych szkołach w latach objętych kontrolą Gmina Miejska Przemyśl dopłacała do funkcjonowania szkół, w których uczą się mniejszości narodowe z własnych środków, i tak odpowiednio:

- Szkoła Podstawowa nr 5 - 2.138.928 zł, 1.955.602 zł i 2.153.029 zł, co oznacza, że udział środków własnych Gminy Miejskiej Przemyśl stanowił odpowiednio: 41%, 40% i 49%;
- Szkoła Podstawowa nr 11 - 760.830 zł, 769.827 zł i 822.268 zł, tj. udział środków własnych Gminy Miejskiej Przemyśl stanowił odpowiednio: 22%, 20% i 19%;
- CKZiU - 531.437 zł, 350.192 zł i 361.176 zł, tj. udział środków własnych Gminy Miejskiej Przemyśl stanowił odpowiednio: 12%, 7%, 7%;
- ZSO - 194.709 zł (w 2019 r.) i 303.868 zł (w 2020 r.), tj. udział środków własnych Gminy Miejskiej Przemyśl stanowił odpowiednio: 7% i 11%. W 2018 r. łączna kwota

⁴⁰ Według danych zawartych w zestawieniach tabelarycznych sporządzonych na potrzeby kontroli NIK.

⁴¹ Według planu wydatków na dzień 31 sierpnia 2020 r.

⁴² Łączna liczba uczniów na dzień 30 września 2018 r., 2019 r. 2020 r. wyniosła odpowiednio: 734, 744, 683.

⁴³ Łączna liczba uczniów na dzień 30 września 2018 r., 2019 r. 2020 r. wyniosła odpowiednio: 443, 297, 302.

⁴⁴ Łączna liczba uczniów na dzień 30 września 2018 r., 2019 r. 2020 r. wyniosła odpowiednio: 451, 464, 454.

środków przekazana ZSO przez Gminę, z uwzględnieniem dodatkowej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, była wystarczająca.

Ustalono, że subwencja na nauczanie mniejszości narodowych uzgadniania jest w oparciu o dane dotyczące liczby uczniów, zamieszczone w SIO przez dyrektorów szkół do końca września danego roku, które następnie są weryfikowane przez Gminę. Stanowią one podstawę do naliczenia zwiększonej subwencji oświatowej na najbliższy rok kalendarzowy.

Jak wyjaśnił Prezydent: (...) nie można nie przypisać ucznia do oddziału ze względu na to, że nie zostanie on ujęty w ogóle w subwencji oświatowej. Wszyscy uczniowie realizujący naukę w szkole powinni zostać ujęci w SIO, a tym samym być przypisanymi do konkretnych oddziałów.

Gmina Miejska Przemyśl, w latach 2018-2020 nie przeprowadziła kontroli liczby uczniów wskazanej do subwencji w poszczególnych (miesięcznych) informacjach o faktycznej liczbie uczniów, na podstawie uprawnienia wynikającego z art. 36 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁴⁵.

W okresie objętym kontrolą nie przekazano szkołom niepublicznym dotacji na edukację mniejszości, gdyż nie wykazywały one uczniów z mniejszości narodowych.

(akta kontroli str. 135-145, 433-434, 509-510, 548-552, 555-562, 569-574, 587-588, 591-596)

Gmina nie określała kosztu kształcenia jednostkowego ucznia mniejszości w szkołach publicznych prowadzonych przez Miasto.

Corocznie obliczane są roczne wydatki bieżące na jednego ucznia dla poszczególnych typów szkół przy uwzględnieniu średniorocznej liczby dzieci. W odniesieniu do ZSO, w którym kształcą się dzieci i młodzież należąca do mniejszości ukraińskiej, wydatki na jednego ucznia w latach 2018-2019 przedstawiały się następująco:

- w roku 2018: oddział przedszkolny – 6.980 zł, szkoła podstawowa – 11.313 zł, gimnazjum – 21.304 zł, liceum ogólnokształcące – 13.952 zł.
- w roku 2019: oddział przedszkolny – 8.012 zł, szkoła podstawowa – 12.336 zł, gimnazjum – 26.886 zł, liceum ogólnokształcące – 16.024 zł

Wykonane szacunkowe obliczenia⁴⁶ kosztu kształcenia jednego ucznia w 2020 r. w oparciu o sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych za dany rok kształtowały się w latach objętych kontrolą odpowiednio:

- ZSO - 13.663,00 zł, 14.527,00 zł, 14.454,00 zł;
- Szkoła Podstawowa nr 5 - 9.620,00 zł, 11.265,00 zł, 13.500,00 zł;
- Szkoła Podstawowa nr 11 - 8.299,00 zł, 8.855,00 zł, 9.658,00 zł;
- CKZiU - 8.248,00 zł, 9.692,00 zł, 12.031,00 zł.

Ogółem na zadania edukacyjne na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych w latach 2018-2020⁴⁷ Gmina wydatkowała 8.296.196,73 zł.

(akta kontroli str.135-145, 285-309, 433, 509, 632-637)

W dniu 5 kwietnia 2017 r.⁴⁸ Dyrektor ZSO zwrócił się z prośbą o umieszczenie w ramowych planach nauczania w III LO dwóch godzin na zajęcia z geografii i historii Ukrainy na rok szkolny 2017/2018. Wniosek został rozpatrzony

⁴⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 17.

⁴⁶ Koszt za 2020 r. został oszacowany na potrzeby kontroli NIK w oparciu o plan wydatków na 31 sierpnia br.

⁴⁷ Dane na dzień 27 listopada 2020 r.

⁴⁸ Pismo znak: ZSO.411.04.2017.

pozytywnie⁴⁹. Naczelnik Wydziału Edukacji⁵⁰ wyjaśniła, że w kolejnych latach szkolnych zgodę na umieszczenie dodatkowych dwóch godzin na zajęcia z geografii i historii Ukrainy ustalono ustnie w trakcie tworzenia projektów arkuszy majowych.

(akta kontroli str. 311-312, 321-322)

7. Działające na terenie Gminy instytucje kultury tj.: Przemyska Biblioteka Publiczna⁵¹ oraz Przemyskie Centrum Kultury i Nauki ZAMEK⁵² prowadzą działalność statutową skierowaną do ogółu mieszkańców miasta Przemyśla. Nie stwierdzono zadań wykonywanych i finansowanych wyłącznie pod kątem mniejszości narodowych.

W latach 2018-2020 do poszczególnych działów i filii bibliotecznych PBP na terenie Przemyśla zostało zakupionych ok. 45 pozycji książkowych o tematyce mniejszości narodowych w regionie. PBP współpracuje z Południowo-Wschodnim Instytutem Naukowym w Przemyśle, który jako pozarządowa organizacja naukowa prowadzi od 1990 r. badania nad mniejszościami narodowymi w Polsce i Ukrainie (PBP nabywa wydawnictwa instytutu, realizuje stałą wymianę wydawnictw oraz udostępnia informację o zbiorach bibliotecznych).

PBP w 2016 r. pozyskała dotację Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kultura Cyfrowa” w wysokości 53 500,00 zł na realizację koncepcji utworzenia „Przemyskiej Biblioteki Cyfrowej”⁵³. W okresie trwałości projektu oraz w kolejnych latach sukcesywnie powiększała i udostępniała swoje zasoby cyfrowe. Wśród zdigitalizowanych i udostępnionych już materiałów tematyka mniejszości narodowych w ujęciu lokalnym obecna jest m.in. na łamach ukazującego się od kilkunastu lat miesięcznika „Nasz Przemyśl”. Archiwalne numery czasopisma dostępne są w wersjach elektronicznych na platformie biblioteki cyfrowej. W ramach platformy cyfrowej udostępniane są również archiwalne numery „Przemyskiego Przeglądu Kulturalnego”, rocznika literacko-kulturalnego wydawanego przez bibliotekę od 2006 r. Kwestie mniejszości narodowych i pogranicza polsko-ukraińskiego obecne są głównie w kontekście relacji ze spotkań autorskich oraz wywiadów z pisarzami, którzy gościli w bibliotece.

PBP zorganizowała prelekcje i konferencje odnoszące się do tematyki mniejszości narodowych, ponadto opracowała i opublikowała na swojej stronie internetowej oraz portalu społecznościowym wykaz z odnośnikami do pełnych wersji elektronicznych: Przemyskie jednodniówki z lat 1891-1946, wśród których można odnaleźć dokumenty w języku ukraińskim odnoszące się do działalności mniejszości narodowych⁵⁴.

Przemyskie Centrum Kultury i Nauki ZAMEK⁵⁵ w latach 2018-2020 zorganizowało 16 imprez kulturalnych adresowanych, zarówno do mniejszości, jak i pozostałych mieszkańców Gminy. W wydarzeniach tych uczestniczyli m.in. artyści z Ukrainy (np. 26 stycznia 2018 r. spektakl baletowy „Jezioro Łabędzie” w wykonaniu ROYAL LVIV BALLET, 12 grudnia 2019 r. wystawa malarstwa „Sgraffito tańca” Mariczki Hrehorijczuk, 28 lutego 2020 r. koncert „Mniejszości są większością” w wykonaniu młodzieży z przemyskich szkół).

(akta kontroli str. 323-329)

⁴⁹ Pismo znak:E.4424.3.10.2017 z 25 kwietnia 2017 r.

⁵⁰ Z upoważnienia Prezydenta Miasta Przemyśla.

⁵¹ Dalej PBP.

⁵² <https://bip.przemysl.pl/40127/3703/wykaz-jednostek-organizacyjnych-miasta.html>,
<https://bip.przemysl.pl/21255/rejestry-wydzialu-promocji-i-kultury.html>.

⁵³ <http://www.biblioteka.przemysl.pl/>.

⁵⁴ [<http://www.biblioteka.przemysl.pl/index.php?c=article&id=1279>].

⁵⁵ Dalej PCKiN ZAMEK.

8. Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich, do zadań którego należy m.in. prowadzenie spraw dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych, wyjaśniła m.in., że: współpracuje m.in. ze Związkiem Ukraińców poprzez konsultacje, wymianę informacji, pomoc merytoryczną m.in. przy realizacji zadań z zakresu Gminnego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom, a także udziela wsparcia finansowego w ramach ogłaszanych konkursów.

Społeczność Romska - Stowarzyszenie Romów Przemyskich korzysta najczęściej z pomocy finansowej MOPS. Wydział Spraw Społecznych na bieżąco współpracuje z Duszpasterstwem Romów Archidiecezji Przemyskiej poprzez dofinansowanie corocznie organizowanej pielgrzymki o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym. Na tej pielgrzymce Romowie podejmują decyzje abstynenckie.

W Wydziale Spraw Społecznych Romowie, Ukraińcy oraz wszelkie społeczności zamieszkujące na terenie miasta Przemyśla zawsze mogą skorzystać z pomocy w ramach realizowanych przez Wydział zadań.

Z uwagi na fakt, iż współpraca ze społecznościami mniejszości narodowych odbywa się na takich samych zasadach, jak ze społecznością polską, gdyż łączy je jedno miasto, jeden Urząd Miejski w Przemyśle i te same instytucje pomocowe w budżecie Gminy Miejskiej Przemyśl nie zostały zaplanowane środki na zadania dotyczące wyłącznie mniejszości realizowane z udziałem organizacji pozarządowych.

(akta kontroli str. 284)

W ramach Przemyskiej Akademii Talentów⁵⁶ będącej formą wsparcia publicznych szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest miasto Przemyśl możliwa jest realizacja interesujących zajęć pozalekcyjnych rozwijających uzdolnienia uczniów. Młodzieżowy Dom Kultury w Przemyśle pełni funkcję koordynatora⁵⁷. W roku szkolnym 2018/2019 uczestniczyło 11 jednostek oświatowych, w tym uczniowie mniejszości ukraińskiej z ZSO, w którym realizowano zajęcia plastyczne w 12 osobowej stałej grupie osób. Młodzież poznawała różne rodzaje pisma gotyckiego, cyrylicy (tradycyjnej, jak i tej stosowanej w technikach komputerowych i na ikonach) oraz języka hebrajskiego. Na ww. zadanie ZSO wydatkował w 2018 r. 2.267,61 zł, w 2019 r. - 2.700,02 zł, w 2020 r. - 571,89 zł.

(akta kontroli str. 313-320)

W ramach zadania "Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych" dzieci romskie i polskie uczestniczą w katolickiej świetlicy profilaktyczno-wychowawczej "Oratorium" w Przemyśle w zajęciach wspomagających ich rozwój i integrację: korepetycje, warsztaty muzyczne, taneczne, plastyczne, zajęcia sportowe, akrobatyczne i kulinarne. Kontrolowana jednostka zawarła umowę w 2018 r. ze Zgromadzeniem Sióstr Św. Michała Archaniola z siedzibą w Miejscu Piastowym, prowadzącym ww. świetlicę w Przemyśle przy ul. Basztowej 15 i przyznała środki finansowe na to zadanie w wysokości po 132.000,00 zł w każdym roku objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 364-382)

9. Gmina współpracowała z Wojewodą Podkarpackim tylko w zakresie realizacji Programu integracji. Pracownik Wydziału Edukacji i Sportu rokrocznie uczestniczy w spotkaniu organizowanym przez pełnomocnika Wojewody Podkarpackiego ds. mniejszości narodowych poświęconym omówieniu zasad aplikowania do programu na kolejny rok.

(akta kontroli str. 268, 323)

⁵⁶ Ogólne ramy ustalone zostały w Załączniku Nr 2 do Uchwały Nr 113/2017 Rady Miejskiej w Przemyśle z dnia 19 czerwca 2017 r.

⁵⁷ <https://przemysl.pl/53547/podsumowanie-przemyskiej-akademii-talentow.html>.

Dyrektorzy szkół z terenu miasta Przemyśla, do których uczęszczają dzieci romskie, poinformowali kontrolera NIK⁵⁸, że na przestrzeni ostatnich trzech lat nie dochodziło do incydentów o charakterze dyskryminacyjnym. Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego poinformował, że nie wnoszono żadnej skargi dotyczącej poszanowania praw mniejszości.

(akta kontroli str. 117-122, 269-273, 755)

10. W kontrolowanym okresie minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, nie występował z wnioskiem o przekazanie informacji dotyczących sytuacji mniejszości zamieszkujących Gminę Miejską Przemyśl.

(akta kontroli str. 555-562)

11. Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Przemyśla za lata szkolne objęte kontrolą, przekazywano radzie gminy i umieszczono w BIP⁵⁹. W opracowaniach tych z 2018 r. i 2019 r. nie zawarto opisu działań podejmowanych na rzecz uczniów należących do mniejszości oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Poinformowano jedynie o prowadzeniu szkoły dla mniejszości ukraińskiej⁶⁰. W Informacji o realizacji zadań oświatowych Miasta Przemyśla za rok szkolny 2019/2020 opisano szkoły, do których uczęszczają uczniowie mniejszości romskiej i ukraińskiej oraz Program integracji skierowany do mniejszości romskiej.

(akta kontroli str. 354-360)

12. Dyrektorzy szkół z terenu Miasta Przemyśla, w okresie objętym kontrolą, nie przekazywali informacji wskazujących na trudności związane z organizacją nauczania dzieci i młodzieży należących do mniejszości, w tym także w okresie pandemii COVID-19.

(akta kontroli str. 361)

Gmina dwukrotnie przekazała laptopy szkołom, w których uczyła się mniejszość ukraińska i romska, tj. ZSO - pięć laptopów⁶¹, Szkoła Podstawowa nr 5 - dziewięć laptopów, Szkoła Podstawowa nr 11 - dziewięć laptopów, CKZiU - dwa laptopy. Zakup ww. urządzeń został sfinansowany w ramach projektu "Zdalna szkoła", "Zdalna szkoła+" ze środków europejskich z Programu Operacyjnego "Polska Cyfrowa"⁶².

(akta kontroli str. 330-339, 632-637)

13. W latach 2018-2020 do UM w Przemyślu nie wpłynęły pisma mające charakter skarg w zakresie realizacji zadań na rzecz mniejszości narodowych.

(akta kontroli str. 340-353, 755)

⁵⁸ Informacje uzyskano w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁵⁹ <https://bip.przemysl.pl/40070/3470/wazne-dokumenty-strategie-i-raporty.html>.

⁶⁰ <https://bip.przemysl.pl/40070/3470/wazne-dokumenty-strategie-i-raporty.html>.

⁶¹ Wartość przekazanych do ZSO laptopów wynosiła 11.247,00 zł.

⁶² Kwota dofinansowania w ramach projektu "Zdalna szkoła" w 2020 r. wynosiła 99.658,00 zł, a w ramach projektu "Zdalna szkoła+" wynosiła 125.000,00 zł.

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym zweryfikowaniu przez urzędników Wydziału Edukacji i Sportu UM w Przemyśle tj. pracownika zatrudnionego na stanowisku ds. SIO i ewidencji jednostek niepublicznych i naczelnika tego Wydziału ⁶³ – przedstawionych w SIO przez dyrektora ZSO - danych dotyczących liczby uczniów objętych nauką języka ukraińskiego, jako języka mniejszości narodowej. Wśród uczniów objętych takim nauczaniem, znajdowali się również uczniowie nieposiadający obywatelstwa polskiego.

Skutkiem tego było zawyżenie liczby uczniów objętych nauką języka mniejszości narodowej o; 58 osób w roku szkolnym 2017/2018, 64 w 2018/2019, 63 w 2019/2020.

Efektom błędnych danych o liczbie uczniów mniejszości narodowej objętych nauką języka mniejszości ukraińskiej było uzyskanie przez Gminę nienależnego dochodu z tytułu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej, w łącznej wysokości (wg wyliczeń jednostki kontrolowanej) 1.138.102,13 zł, w tym:

- w 2018 r. 407.245,81 zł;

- w 2019 r. 416.090,20 zł;

- w 2020 r. 314.766,12 zł.

Zgodnie z art. 50 ustawy o systemie informacji oświatowej, na podstawie danych zgromadzonych w SIO (wg stanu na 30 września) sporządzane są i udostępniane w SIO zestawienia m.in. z danymi dotyczącymi liczby uczniów, niezbędne do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego (ust. 1). Jednostki samorządu terytorialnego potwierdzają prawdziwość danych zawartych w zestawieniach (ust. 3), po porównaniu z danymi, którymi dysponują, w szczególności z danymi posiadanymi w związku ze sprawowaniem nadzoru nad działalnością szkoły (ust. 4).

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, szkoła prowadzi naukę języka mniejszości narodowej lub etnicznej dla uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych w rozumieniu art. 2 ustawy o mniejszościach. W świetle art. 2 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 3 pkt 2 powołanej powyżej ustawy, mniejszością narodową jest grupa obywateli polskich, o cechach określonych w art. 2 ust. 1 tej ustawy. Tym samym uczniowie nieposiadający obywatelstwa polskiego nie mogą być objęci nauką języka mniejszości narodowej na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r.

Wykazana w zestawieniach zawartych w SIO liczba uczniów należących do mniejszości narodowych, dla których ZSO podejmuje zadania edukacyjne (np. nauczanie języka mniejszości ukraińskiej) jest uwzględniana przy ustalaniu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, obliczanej według algorytmów, ustalonych rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej, wydanymi na podstawie art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁶⁴.

Jednostka kontrolowana posiadała wiedzę odnośnie faktu nauczania liczby uczniów - cudzoziemców w ZSO, gdyż zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta (...), Dyrektor

⁶³ <https://przemysl.pl/5768/wydzial-edukacji-i-sportu.html>.

⁶⁴Dz. U. z 2020 r. poz. 23, ze zm.

szkoły wprowadził dane do systemu SIO wg stanu na dzień 30.09.2017, 30.09.2018 oraz 30.09.2019 zgodnie ze stanem faktycznym. Tworząc plik zestawienia zbiorczego dla JST wg stanu na dzień 30 września danego roku szkolnego dyrektor zgodnie z obowiązującym statutem zaznaczał w tabeli 11. *Identyfikacja*, że w szkole odbywa się nauka języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego. Powyższe działanie zobowiązuje, zdaniem wyjaśniającego, szkołę do wypełnienia tabeli JMN1 (Nauczanie języka mniejszości narodowej lub etnicznej albo języka regionalnego). Ze względu na fakt, że wszystkie oddziały w ZSO są oddziałami dwujęzycznymi, również cudzoziemcy zostali do nich przypisani (tabela U.3.1 - Uczniowie w bieżącym roku szkolnym według klas, oddziałów, zawodów lub specjalności.). Tabele U3.1 z określoną specyfiką uzupełniającą tj. dwujęzyczna dla mniejszości narodowej stanowi relację z tabelą JMN1. W obydwu tabelach muszą znajdować się te same wartości. Wobec powyższego dyrektor nie mógł nie wskazać cudzoziemców z uwagi na brak możliwości wyeksportowania w prawidłowy sposób pliku SIO do organu prowadzącego wg stanu na dzień 30 września danego roku szkolnego. Ponadto należy zaznaczyć, że dyrektor nie zataił informacji w SIO o cudzoziemcach realizujących obowiązek szkolny/nauki w zespole. Uczniowie ci w systemie SIO oznaczeni zostali przez dyrektora jako cudzoziemcy w tabeli DO1 – Dane ogólne o uczniach szkoły/wychowankach przedszkole, wiersz 4 – ogólna liczba uczniów, którzy nie są obywatelami polskimi. Dodał, że nie można nie przypisać ucznia do oddziału ze względu na to, że nie zostanie on ujęty w subwencji oświatowej. Wszyscy uczniowie realizujący naukę w szkole powinni zostać ujęci w SIO, a tym samym zostać przypisani do konkretnych oddziałów.

Prezydent wyjaśnił m.in., że: (...) środki przekazywane do szkół nie są dzielone w oparciu o liczbę dzieci, tylko o zatwierdzoną organizację szkół, na która ma wpływ liczba uczniów.

Tak więc Gmina, pomimo, iż miała wiedzę o liczbie uczniów nieposiadających obywatelstwa polskiego uczęszczających na lekcje języka mniejszości (ukraińskiego), w poszczególnych latach objętych kontrolą, nie podjęła żadnych czynności celem zapobieżenia zawyżania przez dyrektora ZSO części oświatowej subwencji ogólnej naliczonej wagami dla uczniów mniejszości - na rzecz uczniów wykazanych w SIO, jako cudzoziemcy.

Dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji Narodowej w udzielonych NIK wyjaśnieniach⁶⁵ podał m.in., że: (...) Zgodnie z art. 49 ustawy o systemie informacji oświatowej przekazanie danych do bazy danych SIO jest równoznaczne z potwierdzeniem przez kierownika podmiotu zobowiązanego do przekazywania danych do bazy danych SIO zgodności przekazanych danych ze stanem faktycznym i dokumentacją szkoły placówki oświatowej lub innej jednostki wykonującej zadania z zakresu oświaty. Dyrektor szkoły wprowadzając dane potwierdza ich prawidłowość oraz zgodność z przepisami prawa oświatowego. Jednocześnie dane podlegają weryfikacji przed naliczeniem ostatecznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej przez JST zgodnie z art. 50 ww. ustawy. Dodał, że zasady organizowania nauki uczniów mniejszości są regulowane przez przepisy merytoryczne. Tłumaczenia, że opis wagi mógł być interpretowany inaczej nie należy uznać za uzasadnione, ponieważ sposób organizowania nauki uczniów mniejszości wynikał z innych przepisów (...). Algorytm podziału części oświatowej subwencji ogólnej na dany rok budżetowy ma charakter wtórny w odniesieniu do przepisów merytorycznych i służy wyłącznie do podziału kwoty subwencji oświatowej⁶⁶.

⁶⁵ Pismo nr DWST-WSST.0911.1.2020.BK z 23 listopada 2020 r.

⁶⁶ W algorytmicznym podziale kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla JST na rok 2018, 2019, 2020 w odniesieniu do uczniów mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem

NIK zauważa, że zasady naliczania subwencji oświatowej na podstawie danych z SIO są prawidłowe, pod warunkiem właściwego zakwalifikowania do tego systemu uczniów stanowiących mniejszość narodową, których zasady nauki określają właściwe przepisy merytoryczne, tj.: ustawa o mniejszościach oraz przepisy rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, tj. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym z dnia 14 listopada 2007 r. (dla szkół starego ustroju szkolnego) oraz z dnia 18 sierpnia 2017 r.⁶⁷ (dla szkół po reformie z 2017 r.).

Zdaniem NIK, uczniów cudzoziemców nie należało wykazywać w tabeli JMN1, gdyż nie spełniali wymogów uczniów należących do mniejszości narodowych.

(akta kontroli str. 33-37, 433-434, 509-510, 548-552, 555-562, 571-579, 586-588, 591-596, 609-612, 619-627, 674-680, 689-754)

OCENA CZĄSTKOWA

Rozwiązania organizacyjne w zakresie wykonywania zadań na rzecz mniejszości narodowych zostały zawarte w regulaminie organizacyjnym i zakresach obowiązków pracowników. W sposób udokumentowany nie rozeznawano potrzeb mniejszości narodowych, jak również nie dysponowano danymi odnośnie ich liczebności na terenie kontrolowanej jednostki. W budżecie nie wydzielono środków do finansowania działań na rzecz podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości, za wyjątkiem środków na rzecz Programu integracji. Niemniej takie działania podejmowano w ramach zadań ogólnych.

Zapewniona została możliwość realizacji zadań edukacyjnych przez mniejszości narodowe w czterech jednostkach oświatowych, w tym w języku ukraińskim w ZSO, do których Gmina przekazała subwencję oświatową wraz z jej zwiększeniem ze środków własnych. Gmina nierzetelnie weryfikowała natomiast dane ujęte w bazie SIO, skutkiem czego w latach objętych kontrolą uzyskiwała nienależny dochód z tytułu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej, w łącznej wysokości 1.138.102,13 zł (według szacunków dokonanych przez kontrolowaną jednostkę).

regionalnym uwzględniono następujące wagi dla ww. uczniów, dla których szkoła podejmuje dodatkowe zadania edukacyjne: w podziale subwencji na 2018 r.: P19, P20, P21, P22 (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018, Dz. U. z 2017 r., poz. 2395), w podziale subwencji na rok 2019: P22, P23, P24, P25 (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019, Dz. U. z 2018 r., poz. 2446 z późn. zm.), w podziale subwencji na rok 2020: P24, P25, P26, P27 (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2020, Dz. U. z 2019 r., poz. 2446). Przyznanie ww. wag zależy od liczby uczniów w danej szkole należących do danej mniejszości narodowej lub etnicznej oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, dla uczniów pochodzenia romskiego. Natomiast wagi: P22 w 2018 r., P25 w 2019 r. i P27 w 2020 r. zostały naliczone dla uczniów oddziałów i szkół z nauczaniem w języku mniejszości narodowej lub mniejszości etnicznej bądź w języku regionalnym oraz dla uczniów oddziałów i szkół, w których zajęcia edukacyjne prowadzi się w dwóch językach: polskim i w języku mniejszości lub języku regionalnym będącym drugim językiem nauczania.

⁶⁷ Dz. U. z 2017 r., poz. 1627.

2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych

2.1 Prawdliwość realizacji zadań gminy w zakresie dotyczącym mniejszości narodowych i etnicznych oraz ich efekty.

Opis stanu faktycznego

1. Gmina Miejska Przemyśl, w okresie objętym kontrolą, nie zorganizowała konkursów ofert, których zakres dotyczyłby wyłącznie działań na rzecz mniejszości. Udzieliła natomiast dotacji celowych z własnych środków, na rzecz mniejszości narodowych, w łącznej wysokości 44.200,00 zł (w 2018 r. - 21.200,00 zł, w 2019 r. - 19.000,00 zł, w 2020 r. - 4.000,00 zł), w ramach:

- konkursów ofert dotyczących Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Przemyślu na 2018 r. i 2019 r. (konkurs skierowany do wszystkich podmiotów z Miasta Przemyśla)
- tzw. "małych dotacji" na organizowanie przedsięwzięć o dużym znaczeniu dla społeczności lokalnej z zakresu kultury, podtrzymywania tradycji narodowych i wielokulturowego dziedzictwa.

Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Przemyślu zorganizował trzy konkursy na wykonanie zadania pn. "Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie zdrowego stylu życia u dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych". W konkursach tych uczestniczyły podmioty, w trybie określonym w art. 14 ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym. Zadanie to adresowano do podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 2 ww. ustawy. Zarządzeniami Prezydent ogłaszał konkursy ofert na realizację zadania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r. 2019 r. i 2020 r.⁶⁸ W formie załączników do zarządzeń Prezydenta, na ustalonych drukach opracowano: ogłoszenie o konkursie, wzór oferty, kartę oceny oferty na realizację ww. zadania, oświadczenia, wzór sprawozdania końcowego z wykonania zadania.

Wraz z ogłoszeniem o konkursie ofert zamieszczano wzór formularza oferty, zgodnie z którym, realizator zadania składał wniosek. W ogłoszeniu o konkursie ofert określono: rodzaj i tytuł zadania będącego przedmiotem konkursu, wysokość środków przeznaczonych na jego realizację, termin i warunki realizacji zadania, miejsce i termin składania ofert, termin i tryb rozstrzygnięcia konkursu, sposób odwołania się od rozstrzygnięcia konkursu ofert, kryteria oceny ofert, załączniki do oferty, ocenę merytoryczną. Po dokonaniu wyboru ofert ogłoszono wyniki otwartego konkursu⁶⁹ na stronie internetowej kontrolowanej jednostki, w BIP oraz w budynku UM w Przemyślu w miejscu do tego przeznaczonym, a ogłoszenie o wynikach konkursu zawierało elementy określone w art. 15 ust. 2h ustawy o działalności pożytku publicznego. Po rozstrzygnięciu konkursów podpisywano umowy o realizację zadania publicznego⁷⁰. Środki finansowe na realizację ww. zadania przekazywano na rachunek bankowy zleceńobiorcy w terminie 30 dni od podpisania umowy.

W latach objętych kontrolą Związek Ukraińców trzykrotnie ubiegał się o dofinansowanie ww. zadania, z czego w 2018 r. i 2019 takie dofinansowanie uzyskał. W 2018 r. złożony wniosek uzyskał 50 punktów w ramach oceny formalnej

⁶⁸ Zarządzenie nr 43/2018 Prezydenta Miasta Przemyśla z dnia 7 lutego 2018 r., nr 55/2019 z dnia 14 lutego 2019 r., nr 53/2020 prezydenta Miasta Przemyśla z dnia 14 lutego 2020 r.

⁶⁹ <https://bip.przemysl.pl/33458/636/konkursy.html>.

⁷⁰ Umowa z 26 marca 2019 r., Umowa z 26 marca 2018 r.

i merytorycznej (liczba punktów możliwa do otrzymania - 60). W 2019 r. liczba przyznanych punktów wynosiła 53 na możliwych 60 do otrzymania.

Na zrealizowanie zadania "Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie zdrowego stylu życia u dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych" w 2018 r. wydatkowano ogółem z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl 150.000,00 zł, z czego 12.200,00⁷¹ zł otrzymał Związek Ukraińców (8%), w 2019 r. wydatkowano ogółem 130.000,00 zł, z czego 15.000,00⁷² zł otrzymał Związek Ukraińców (11,5%). Środki na sfinansowanie ww. zadania pochodziły z dochodów własnych - dział 851, rozdział 85154 (Przeciwdziałanie alkoholizmowi).

Po zakończeniu zadania beneficjent złożył sprawozdanie za 2018 r. i 2019 r. z jego realizacji w ustalonym w umowie terminie. W sprawozdaniach tych zapisano m.in., że wszystkie zaplanowane działania w projekcie zadania zostały wykonane. Tym samym założone cele zostały zrealizowane. W 2018 r. w ramach tego projektu odbyło się łącznie 241 godzin zajęć. Sprawozdania zostały zatwierdzone przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych. Nie były one przedkładane radzie gminy.

W ww. konkursach uczestniczyło ogółem 15 podmiotów w 2018 r. i po 14 w 2019 r. i 2020 r.

W 2020 r. ze względów formalnych wniosek złożony przez Związek Ukraińców został odrzucony na etapie oceny formalnej, gdyż oferta nie była kompletna⁷³.

(akta kontroli str. 187-245, 383-410, 462-489, 539-541, 681-688)

Kontrolowana jednostka udzielała dotacji celowych na wykonanie zadania publicznego współfinansowanego na podstawie złożonych ofert zgodnie z art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego, w formie tzw. "małych dotacji" z pominięciem trybu konkursowego. Związek Ukraińców trzykrotnie w latach objętych kontrolą składał oferty na realizację zadania publicznego i uzyskał dofinansowanie ze środków Gminy w wysokości wnioskowanej, odpowiednio: 6.000,00 zł, 4.000,00 zł i 4.000,00 zł. Wykonano zadania publiczne pod tytułem: "100 lat Niepodległości RP i praw człowieka - od Wilsona, Daszyńskiego do Watch Docs", "Objazdowy Festiwal Filmowy Watch Docs Prawa Człowieka w Filmie", "Objazdowy Festiwal Filmowy Watch Docs Prawa Człowieka w Filmie".

W odniesieniu do dwóch ofert na realizację zadania publicznego, tj.: "Życzenia dla sąsiada na 100 lecie Niepodległości" oraz "Przemyskie Spotkania pisarzy polskich i ukraińskich. Oksana Zabuzko i Olga Tokarczuk" Związek Ukraińców nie otrzymał dofinansowania z uwagi na brak zabezpieczonych środków finansowych w wysokościach wskazanych przez wnioskodawcę.

Prezydent wyjaśnił m.in., że w każdym przypadku odmowy przyznania dofinansowania stosowne pisma, informujące o ich przyczynach zostały wysłane do Związku Ukraińców. dodał, że uznał celowość realizacji zadań. W 2020 r. w związku z pandemią COVID-19 z kilkoma stowarzyszeniami zostały rozwiązane umowy na zadania publiczne. Nie dotyczyło to Związku Ukraińców, który jest w trakcie realizacji zadania publicznego na kwotę 4.000,00 zł.

(akta kontroli str. 250, 597-608, 638-640)

⁷¹ Wnioskowana kwota 17.500,00 zł.

⁷² Wnioskowana kwota 20.200,00 zł.

⁷³ Nie dołączono klauzul informacyjnych dotyczących przetwarzania danych osobowych (wymóg cz. VI lit. B pkt 12 ogłoszenia) od sześciu osób zaangażowanych w realizację zadania. Ponadto nie dołączono dokumentu potwierdzającego odbycie szkolenia/kursu z profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych od jednej z osób odpowiedzialnej za opracowanie i prowadzenie warsztatów dotyczących uzależnień (wymóg cz. VI lit. B pkt 4 ogłoszenia⁷³).

W 2018 r. Stowarzyszenie Romów Przemyskich uzyskało dotację celową udzieloną przez Gminę Miejską Przemyśl na zadanie "Przemyśl miastem wielu kultur. Romowie wśród nas". Kwota uzyskana z budżetu kontrolowanej jednostki wynosiła 3.000,00 zł.

W celu pozyskania środków na realizację ww. zadań ww. podmioty złożyły uproszczoną ofertę realizacji zadania publicznego zawierającą m.in. syntetyczny opis zadania, zakładane rezultaty realizacji zadania publicznego, jego szacunkową kalkulację kosztów. Ocenę formalną oraz celowości realizacji zadania jednostka kontrolowana dokonywała w karcie oferty. Zleceniodawca i zleceniobiorcy podpisywali umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego. Zgodnie z postanowieniami umowy zleceniodawca w terminie 30 dni od dnia jej podpisania przekazywał środki finansowe na rachunek bankowy zleceniobiorcy.

Sprawozdania końcowe zawierające opis wykonanego zadania publicznego wraz ze wskazaniem osiągniętego celu, miejsca jego realizacji, grup odbiorców zadania oraz wykorzystanego wkładu osobowego lub rzeczowego składano według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie uproszczonego wzoru ofert i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego⁷⁴ w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.

Wsparcie finansowe przekazane mniejszościom narodowym zostało wykorzystane w całości. Ww. zadania publiczne nie były poddane kontroli przez zleceniodawcę.

(akta kontroli str. 250, 411- 432, 435-463, 502-508, 540-541)

2. Środki własne Gminy Miejskiej Przemyśl wydatkowano na pomoc finansową społeczności romskiej w ramach działań MOPS. W latach objętych kontrolą społeczności romskiej udzielono pomocy finansowej w łącznej wysokości 331.660,98 zł w formie:

- zasiłku stałego - w wysokości 170.247,98 zł;
- zasiłku okresowego - w wysokości 70.158,00 zł;
- zasiłku celowego i specjalnego celowego - w wysokości 7.550,00 zł, w tym w 2018 r. sześć rodzin romskich otrzymało zasiłek celowy na dofinansowanie zakupu regionalnych strojów ludowych w wysokości 2.200,00 zł;
- świadczenia w ramach programu "Pośilek w szkole i w domu" - w wysokości 83.705,00 zł.

Poza tym udzielono pomoc finansową w zakresie pieczy zastępczej w wysokości łącznej 119.496,00 zł, w tym:

- świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej - w wysokości 68.196,00 zł;
- program "Dobry start" - 1.800,00 zł;
- dodatek wychowawczy - w wysokości 49.500,00 zł.

(akta kontroli str. 40-41)

3. W latach objętych kontrolą Gmina realizowała zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych ze środków dotacji celowej, i tak

⁷⁴ Dz. U. z 2016, poz. 570 - akt utracił moc 29 października 2018 r. Następnie sprawozdania według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 29 października 2018 r. w sprawie uproszczonego wzoru oferty i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego, Dz. U. z 208 r., poz. 2055.

- w 2018 r. - cztery zadania na kwotę (skierowane do uczniów) 18.958,00 zł⁷⁵, ponadto zadania w ramach Programu integracji na kwotę 7.200,00 zł - wszystkie środki w łącznej kwocie **25.170,00 zł** otrzymano z budżetu Wojewody Podkarpackiego.

- w 2019 r. - dwa zadania na kwotę 21.168,90, z czego jedno finansowane było ze środków Wojewody Podkarpackiego⁷⁶ (9.711,90 zł), drugie z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży⁷⁷ (11.457,00 zł). Ponadto na wykonanie zadań w ramach Programu integracji uzyskano dotację celową od Wojewody Podkarpackiego w kwocie 12.263,00 zł. Łącznie pozyskano **33.431,90 zł** środków dotacji celowej.

- 2020 r. - dwa zadania⁷⁸ (będące w trakcie realizacji), na które pozyskano środki z budżetu Wojewody Podkarpackiego w wysokości łącznej 81.706,20 zł. Ponadto na wykonanie zadań w ramach Programu integracji uzyskano dotację celową od Wojewody Podkarpackiego w kwocie 13.280,00 zł. Łącznie pozyskano **94.986,20 zł** środków dotacji celowej.

W latach objętych kontrolą ze środków dotacji celowej sfinansowano zadania na łączną kwotę 153.588,10 zł.

Ww. zadania nie były poddane kontroli przez zlecniodawcę. Szczegółowy opis badania dotyczący badanych umów znajduje się w punkcie 2.2 wystąpienia.

(akta kontroli str. 512-514)

4. W okresie podlegającym kontroli wydatki na stypendia dla uczniów mniejszości wyniosły 16.000 zł (tj. 4.800,00 zł w 2018 r. oraz po, 5.600,00 zł w 2019 r. i 2020 r.).

Gmina Miejska Przemyśl przyznawała środki finansowe na wypłatę stypendium motywacyjnego dla uczniów mniejszości na zasadach ogólnych obowiązujących wszystkich uczniów. W latach 2018-2020 dla ZSO zostały przyznane środki w łącznej wysokości 6.000,00 zł (po 2.000,00 zł w każdym roku), stypendia zostały przyznane w 2018 r. - 13 uczniom, , w 2019 r. - 33 uczniom, i w 2020 r. - 19 uczniom.

Ponadto Prezydent w związku z realizacją Uchwały⁷⁹ przyznawał na zasadach ogólnych stypendia dla uzdolnionych uczniów mniejszości ukraińskiej z ZSO, i tak:

- w 2018 r. dwóch uczniów otrzymało stypendium (po 1.400,00 zł);
- w 2019 r. czterech uczniów otrzymało stypendium (po 900,00 zł);
- w 2020 r. czterech uczniów otrzymało stypendium (po 900,00 zł).

(akta kontroli str. 516-535)

⁷⁵ Zadania realizowane: Dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych w ramach rządowego programu pomocy uczniom w 2018 r. - "Wyprawka szkolna", kwota dotacji 890,00 zł, Wyposażenie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe w 2018 r. - kwota dotacji 13.068,00 zł, Narodowy Program rozwoju czytelnictwa-priorytet 3 - kwota dotacji 4.000,00 zł - zadania te były realizowane w ZSO, do którego uczęszczała mniejszość ukraińska.

⁷⁶ Wyposażenie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe w 2019 r.

⁷⁷ Wymiana młodzieży.

⁷⁸ Program "Posiłek w szkole i w domu" - kwota dotacji 68.460,00 zł, Wyposażenie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne lub ćwiczeniowe w 2020 r. - 13.246,20 zł - program realizowany w ZSO.

⁷⁹ Nr 113/2017 Rady Miejskiej w Przemyślu z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze, zmienionej Uchwałą nr 71/2018 Rady Miejskiej w Przemyślu z dnia 26 kwietnia 2018 r. oraz zmienionej Uchwałą nr 69/2019 Rady Miejskiej w Przemyślu z dnia 15 kwietnia 2019 r.

2.2 Realizacja przez gminę zadań w ramach Programu integracji

1. Działania kontrolowanej jednostki w obszarze rozpoznawania sytuacji rodzin romskich nie były udokumentowane. Analiza potrzeb mniejszości romskiej odbywała się w ramach pracy socjalnej MOPS w Przemyślu. Z danych przekazanych przez MOPS w Przemyślu wynika, że aktualnie na terenie Przemyśla mieszka i korzysta z pomocy 13 rodzin romskich (43 osoby). W bazie SIO na 30 września 2017 r., 2018 r. i 2019 r. zarejestrowanych było, jako uczęszczających do szkół, odpowiednio: 15, 17 i 11 dzieci romskich.

Prezydent miasta Przemyśla wyjaśnił m.in., że w celu rozpoznania potrzeb społeczności romskiej w dziedzinie edukacji zatrudniono w dwóch szkołach dwóch asystentów romskich, którzy udzielają pomocy w kontaktach ze środowiskiem szkolnym, a społecznością romską.

(akta kontroli str. 6-12, 38-41, 555-568, 631, 632-637)

Dzieci romskie uczestniczyły w zajęciach dodatkowych, mających na celu uzupełnienie wiedzy z przedmiotów ogólnych. Z zajęć tych korzystało średnio w CKZiU - jedno dziecko, w Szkole Podstawowej nr 11 - jeden do dwóch uczniów, w Szkole Podstawowej nr 5 od jednego do trzech uczniów - w zależności od przedmiotów. Prowadzone były w tych szkołach zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, języka polskiego i angielskiego

(akta kontroli str. 3-32, 38-44, 246-248, 274)

Zastępca dyrektora ds. pomocy środowiskowej MOPS w wyjaśnieniach podała, że pracownicy socjalni w ramach swoich kompetencji, w trakcie wywiadu środowiskowego (w miejscu zamieszkania Romów) informowali społeczność romską o możliwościach uzyskania wsparcia oraz rozpoznawali ich potrzeby życiowe. Rodziny romskie w przeważającej większości sami zwracają się z wnioskami do MOPS o objęcie pomocą. Czasami informacje o występowaniu trudności w rodzinach romskich pochodzą od sąsiadów i członków innych rodzin. Każdy taki przypadek jest weryfikowany przez pracownika socjalnego. Jak wyjaśniła, sytuacja rodzin romskich jest dynamiczna i w części przypadków pojawiają się problemy wcześniej nie występujące. Aktywność w poszukiwaniu pracy sprowadza się do zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przemyślu. Główne powody ubiegania się o pomoc społeczną Romów to bezrobocie i niepełnosprawność. Nie przywiązują oni wagi do edukacji szkolnej i korzyści płynących z wykształcenia. Wicedyrektor dodała, że dużym problemem w kontaktach z rodzinami romskimi jest ich mobilność, gdyż całe rodziny wyjeżdżają za granicę kraju na kilka tygodni lub miesięcy. Wówczas dzieci przerywają edukację.

Potwierdzają to także wyjaśnienia udzielone przez dyrektorów szkół do których uczęszczają dzieci pochodzenia romskiego. Frekwencja tych uczniów na lekcjach⁸⁰ wynosiła od około 47% do 65% w Szkole Podstawowej nr 11, od około 75% do 85% w Szkole Podstawowej nr 5 i około od 16% do 100% w CKZiU. Propozycja dyrektora jednej z ww. szkół udziału ucznia romskiego w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego nie uzyskała aprobaty rodziców. Z wyjaśnień wynika, że rodziny romskie wymagają wszechstronnej, systematycznej i wieloletniej pomocy.

(akta kontroli str. 38-39, 246-248)

2. Gmina Miejska Przemyśl w ramach Programu integracji realizowała zadania na rzecz społeczności romskiej. Otrzymane z budżetu państwa dofinansowanie następowało wyłącznie w formie Obszaru wsparcia II - Małe granty i obejmowało

⁸⁰ W latach 2018-2020 (do 24 września 2020 r.)

dziedzinę edukacji. W 2018 r. zrealizowano, na podstawie zawartych z Wojewodą Podkarpackim Porozumień, cztery zadania⁸¹, w 2019 r. - trzy zadania⁸², w 2020 r. zawarto porozumienia na realizację pięciu zadań.

Koszt zrealizowanych zadań w 2018 r. wynosił 7.212 zł, w 2019 r. - 12.223,00 zł. Koszt zaplanowanych zadań w 2020 r. wynosił 13.280 zł. Środki na realizację ww. zadań wykorzystano w całości, z wyjątkiem dofinansowania otrzymanego w 2018 r. na kwotę 1000 zł, z którego 11,38 zł zostało nie wykorzystane i zwrócone 7 grudnia 2018 r. na konto Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego.

(akta kontroli str. 45-47, 137-164)

W okresie podlegającym kontroli pięć wniosków⁸³ (trzy w 2018 r. oraz dwa w 2019 r.) złożonych w ramach ww. Programu nie uzyskały akceptacji Wojewody Podkarpackiego i zostały odrzucone bez podania przyczyny.

(akta kontroli str. 101-116)

Szczegółowym badaniem objęto dwa porozumienia o największej wartości, tj.

- Porozumienie nr O-VII.6113.22.2019 z 23 maja 2019 r. dotyczące zadania pn. "Poprawa frekwencji na zajęciach obowiązkowych oraz dodatkowych organizowanych przez Szkołę Podstawową nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu", na realizację którego Gmina otrzymała dotację w wysokości 4.750,00 zł,

- Porozumienie nr O-VII.6113.38.2018 z 17 maja 2018 r. dotyczące zadania pn. "Organizacja zajęć integracyjnych w Szkole Podstawowej nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu", na które Gmina otrzymała dotację w kwocie 3.075,00 zł.

W obydwu przypadkach Gmina Miejska Przemyśl wykorzystwała otrzymane dotacje zgodnie z przeznaczeniem i w pełnej wysokości. Wydatki poniesione na realizację ww. zadań zostały poniesione w okresach wskazanych w porozumieniach.

W zadaniu "Poprawa frekwencji na zajęciach obowiązkowych oraz dodatkowych organizowanych przez Szkołę Podstawową nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu" uczestniczyła cała społeczność szkolna, w tym sześciu uczniów pochodzenia romskiego i jeden asystent romski. Przez cały 2019 r. badano frekwencję uczniów, odrębnie dla dzieci polskich i romskich w dwóch kategoriach: dzieci z klas 1-3 i 4-8. Podsumowanie konkursu odbyło się w trakcie zabawy mikołajkowej. Celem ww. zadania była walka ze zjawiskiem "wypadania" uczniów, szczególnie romskich, z systemu edukacji, przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W zadaniu "Organizacja zajęć integracyjnych w Szkole Podstawowej nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu", uczestniczyło 25 uczniów, w tym 15 dzieci romskich i jeden asystent romski. W ramach zadania zorganizowano cztery wyjścia

⁸¹ Zakup podręczników i zeszytów ćwiczeń dla ucznia klasy III, Organizacja zajęć integracyjnych w Szkole Podstawowej nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu, Wycieczka integracyjna, Zorganizowanie dwóch wyjść do kina.

⁸² Poprawa frekwencji na zajęciach obowiązkowych oraz dodatkowych organizowanych przez Szkołę Podstawową nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu, Wycieczka integracyjna, Pokrycie kosztów udziału uczniów w imprezach integracyjnych organizowanych przez Szkołę Podstawową nr 5 im. Bohaterów Września w Przemyślu.

⁸³ W 2019 r. zadanie pn.: „Wymiana drzwi wejściowych oraz podłóg w lokalach mieszkalnych”. które obejmowało prace remontowe w trzech lokalach mieszkalnych zajmowanych przez rodziny romskie nie uzyskało akceptacji Wojewody Podkarpackiego. W 2019 r. jeden wniosek, a w 2018 r. trzy wnioski złożone przez Gminę do Wojewody Podkarpackiego na zakup materiałów i pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć wyrównawczych z języka polskiego, matematyki i zajęć dodatkowych oraz artystycznych i szachowych również nie uzyskały akceptacji Wojewody Podkarpackiego.

integracyjne. Zaplanowane działania miały na celu położenie nacisku na prowadzenie działań integracyjnych.

Dla zadań prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków. W tym celu wyodrębniono dla operacji dotyczących zadań z zakresu mniejszości narodowej romskiej odrębne konta analityczne w taki sposób, aby możliwe było spełnienie wymagań w zakresie sprawozdawczości. Faktury i rachunki potwierdzające zakup środków do realizacji zadań zachowywały kompletność. Nie rozliczono faktur zapłaconych przed podpisaniem umowy lub po terminie zakończenia zadania. W sprawozdaniach prawidłowo opisano przebieg zadań i przedłożono je Wojewodzie Podkarpackiemu w terminie przewidzianym w porozumieniach.

Wojewoda Podkarpacki zaakceptował złożone sprawozdania z realizacji zadań.

(akta kontroli str.45-100, 123-134, 140-142, 553-554, 563-568)

3. W Gminie nie były rozpowszechniane materiały edukacyjne, dotyczące występujących na jej terenie mniejszości romskiej, w tym materiały edukacyjne i publikacje przydatne w przełamywaniu negatywnego wizerunku tej mniejszości.

(akta kontroli str. 250-266)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina dofinansowała realizację zadań publicznych zmierzających do ochrony, zachowania i rozwoju ich tożsamości kulturowej ukraińskiej mniejszości narodowej oraz integracji obywatelskiej i społecznej w ramach konkursów ofert oraz w formie tzw. "małych dotacji", w oparciu o przepisy art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego, na zasadach ogólnych. Ponadto, wykonywała zadania edukacyjne na rzecz etnicznej mniejszości romskiej w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020, Obszar wsparcia II - Małe granty w obszarze edukacji. Zadania te w dłuższej perspektywie czasowej zmierzały do ich edukacji i w rezultacie nabycia umiejętności sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie.

IV. Uwagi i Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Wyliczenie oraz zwrot nienależnie pobranej kwoty dodatkowej części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości wynikającej z zastosowanych wag i liczby uczniów, dotyczących obcokrajowców pobierających naukę w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyśle w latach 2018-2020.

2. Zapewnienie rzetelnej weryfikacji danych zawartych w Systemie Informacji Oświatowej w zakresie poprawności wprowadzonych danych dotyczących liczby uczniów stanowiących ukraińską mniejszość narodową.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 15 grudnia 2020 r.

Kontroler
Dagmara Mazurkiewicz-Karasińska
Główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/